

“L’avantprojecte del govern balear transgredeix l’Estatut de les Illes”

El president de l’Institut d’Estudis Catalans, Salvador Giner (Barcelona, 1934), analitza les conseqüències que poden tenir les iniciatives del govern balear contra la llengua.

A l’avantprojecte de llei de funció pública elaborat pel Govern de les Illes Balears, el coneixement del català passa de requisit a mèrit. Quines conseqüències pot tenir, això?

—L’avantprojecte ens preocupa, tot considerant que ens preocupem per la llengua a tots els territoris on es parla. De fet, segons l’Estatut d’Autonomia de les Illes Balears, l’autoritat lingüística —la normativització, la correcció o la lexicografia— és dipositada en la Universitat de les Illes Balears (UIB), que ens reconeix a nosaltres com a acadèmia de la llengua catalana. A més, tenim una delegació a Mallorca, un conveni amb l’Institut d’Estudis Eivissencs i amb l’Institut Menorquí d’Estudis. Hem llegit l’avantprojecte i ens neguitejava. La UIB, a través de la seva rectora, va fer una carta amb al·legacions a aquest avantprojecte de llei de funció pública. Nosaltres hem estudiat aquesta carta punt per punt i assumim totalment allò que diu. Ens identifiquem amb totes les al·legacions presentades per la UIB.

—**L’administració, si s’aprova l’avantprojecte, no tindrà l’obligació de fer servir el català en els documents, com fins ara.**

—No cal ser advocat per a veure que l’avantprojecte transgredeix la normativa de l’Estatut d’Autonomia de les Illes Balears que diu, a l’article 4, que “la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears té, juntament amb la castellana, el caràcter d’idioma oficial”. Per tant, s’hauran de saber totes dues, no? Però, a més, el punt 3 d’aquest article diu que “les institucions de les Illes Balears han de garantir l’ús normal i oficial dels dos

idiomes” —per tant, també de la llengua catalana— i que “han de prendre les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement i han de crear les condicions que permetin arribar a la igualtat plena de les dues llengües quant als drets dels ciutadans de les Illes Balears”. Igualtat plena! És a dir, pel que fa als drets dels ciutadans de les Illes, l’avantprojecte és flagrant. No hi cap més interpretació. Estic segur que el membre del Tribunal Constitucional més hostil a les *langues regionals* —que diuen a França—, no té alternativa amb un text tan clar i específic. Fins i tot el més cretí l’entén. Aquesta és la seva llei. Per tant, espero que el president del govern balear entengui que algú l’ha aconsellat malament. Vull creure que ho han fet de bona fe, però s’han equivocat.

—**I si no rectifiquen?**

—Han de rectificar. És una violació de la llei. Els governs han de vetllar per l’aplicació de la llei. Això no és el Congo Belga.

—**Que el català passés de requisit a mèrit seria desoficialitzar el català?**

—Això seria insidiós. Hem constatat que un avantprojecte violaria la llei si s’aprovés. Per tant, hem de dir “alto!”. Ha avisat la senyora rectora de la UIB i el IEC subscriu la seva carta fins a l’últim punt. No cal que fem una altra declaració. Moltes altres institucions, entre les quals Obra Cultural Balear, també hi estan d’acord. Jo no entro en política, però si jo fos del partit del president Bauzá, no trobaria políticament intel·ligent aquesta decisió. No entenc què hi guanyarà. Ha de procurar no fer-se gaires enemics. Però desconec els seus càlculs.

—**Els seus predecessors en el càrrec —els del seu mateix partit— no van fer guerra contra la llengua.**

—Havien tingut una actitud molt més assenyada. El seu partit a les Illes Balears havia tingut una actitud més cauta i menys agressiva contra la cultura catalana i la llengua. És obvi. En canvi aquesta política, o el que reflecteix aquest avantprojecte, és insidiós, perquè em sembla una manera subtil d’anar soscavant la llengua catalana. Si es repeteix amb més mesures, és veurà clar quina és la seva última intenció.

—**Paral·lelament s’ha anunciat que hi haurà ordre d’Educació perquè els pares puguin elegir la llengua dels nens fins a sis anys quan comenci el període de matriculació a l’abril o al maig. Això obre la porta a reduir l’ensenyament del català per sota del 50%, percentatge que es garantia fins ara.**

—Per això dic que és insidiós. Fa l’efecte que aquesta política de castellanització i soscavament del català a les Illes té diversos fronts. Quan no ataquen pels funcionaris, ataquen per l’escola. A Catalunya s’ha provat que la immersió lingüística ha donat resultats extraordinaris, no crea friccions i hem trobat una fórmula admirable que es podria aplicar a tot Europa. A les Balears podrien mirar què fan en uns altres llocs perquè no grinyoli la seva política lingüística. No sé pas què busquen. No s’entén que, a la terra de Ramon Llull, vulguin anar contra la seva llengua i contra el seu Estatut, que també la defensa al preàmbul: “La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i la nostra cultura i tradicions són elements identificadors de

ROBERTO AMADO

la nostra societat i, en conseqüència, són elements vertebradors de la nostra identitat.” Si la llengua catalana és “element vertebrador” no pots fer res per a socavar-la.

—**El tancament de Ràdio Televisió de Mallorca i la inclusió a IB3 de sèries i pel·lícules en castellà és preocupant?**

—Sí. I és preocupant que demà o demà passat en surtin més. Espero que no continuï.

—**Què ha de fer l'Institut, si això continua?**

—Un Institut no és un moviment social, sinó l'acadèmia nacional, reconeguda mundialment per la Unió Acadèmica Internacional, que és la confederació mundial d'acadèmies. Hem de vetllar per la llengua i la normativització de la llengua en tots els territoris. Per tant, ens hem de pronunciar. I podem donar suport a alguna activitat.

—**Heu donat suport al Moviment per la Llengua de les Illes.**

—Evidentment. Si cerquen suport, en tindran. El Govern de les Illes Bale-

ars ha de saber que la nostra jurisdicció lingüística s'estén arreu dels territoris de parla catalana i no es pot menystenir. El president de la Secció Filològica mateix, Isidor Marí, és eivissenc.

—**A Catalunya hi ha hagut una campanya contra la immersió fent servir els jutjats. L'atac contra la llengua és coordinat?**

—És possible. Ara hi ha molta gent que diu: “Jo no crec en la teoria de la conspiració.” Jo, que he estudiat una mica de sociologia, puc parlar sobre el tema: que tot sigui conspiració al món, és fals; però que no n'hi ha, de conspiracions? Des de la mort de Cèsar fins avui, que n'hi ha! És connatural. La gent conspira. La gent prepara estratègies. Per què no pot haver-hi una estratègia contra la llengua? Pot passar que el primer recurs hagi estat d'uns pares que no hagin entès la immersió. Entesos. Però després hi ha hagut molta més gent que han vist en aquest recurs una cosa interessant per a ells. I han conspirat: s'han reunit per a preparar estratègies contra la immersió

perquè els interessa o veuen el món d'aquesta manera.

—**La sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya valida la immersió, però les famílies presentaran un recurs al Suprem.**

—El TSJC diu, d'una banda, que la immersió és legal, però acorda de mantenir els drets de les famílies que els fills s'eduquin en llengua castellana. No calia ser jurista per a veure que això és passar un ferro roent al Suprem o més enllà, al Constitucional o a Estrasburg. És una sentència clara amb la primera frase i clara amb la segona. I la primera i la segona no es contradueixen, però s'obre una escletxa. Jo suposo que el Suprem no invalidarà la sentència del TSJC, perquè això voldria dir que tota la immersió lingüística se'n va en orris i les conseqüències serien catastròfiques: sobretot per a ells, perquè això significaria una mobilització immediata del poble català. No els convé.

Àlex Milian